

RECOMANDAREA SPECIALA IX: CURIERII DE NUMERAR DETECTAREA SI PREVENIREA TRANSPORTURILOR TRANSFRONTALIERE DE NUMERAR, DE CATRE TERRORISTI SI ALTI INFRACTORI

Introducere

1. Folosirea curierilor de numerar este recunoscuta in prezent ca fiind o metoda majora folosita de teroristi pentru mutarea fondurilor. Pentru abordarea acestei probleme, Grupul de Actiune Financiara(FATF) a emis Recomandarea Speciala IX si Nota Interpretativa, acestea având ca scop prevenirea folosirii curierilor de numerar, de către teroristi si alți infractori, in vederea finantarii activitatilor sau spalarii fondurilor lor.
2. Deși Nota Interpretativa are ca scop explicarea suplimentara a obligațiilor impuse de Recomandarea Speciala IX, acest Ghid de Bune Practici are ca scop oferirea de detalii si îndrumări suplimentare pentru jurisdicții, in legătura cu modul de detectare a curierilor de numerar si cum sa implementeze masuri eficiente pentru prevenirea folosirii curierilor de numerar de către teroristi si alți infractori.

Expunerea Problemei

3. Raportările efectuate de către serviciile de informații si agențiile de aplicare a legii indica faptul ca trecerea frauduloasa peste frontiera a numerarului este una din metodele majore folosite de către cei care finanteaza terorismul, cei care spală bani si membrii grupurilor de crima organizata pentru mutarea banilor in vederea susținerii activitatilor lor. De mai mulți ani, tipologiile FATF au evidențiat in mod repetat rolul cheie pe care curierii de numerar îl joaca adesea in operațiunile de spălare a banilor. Totuși, in ultimii ani, dovezile au scos in evidenta faptul ca curierii de numerar joaca un rol important in finanțarea internaționala a terorismului.
4. Curierii de numerar folosesc o diversitate de metode pentru trecerea frauduloasa peste frontiera a numerarului; totuși, o metoda preferata consta in folosirea liniilor aeriene comerciale pentru următoarele motive: (1) pasagerul (curierul) sta aproape de bani in timpul transportului, (2) se poate ajunge repede in multe destinații străine; si (3) nu este necesara o planificare anterioara laborioasa. Traversarea frontierelor terestre oferă avantaje curierilor de numerar, inclusiv abilitatea de a ascunde numerarul in vehiculul curierului. O alta metoda des folosita de trecere frauduloasa peste frontiera a numerarului este posta.

Definiții

5. Pentru scopul Recomandării Speciale IX si a acestui Ghid de Bune Practici, se aplica definițiile stabilite in Nota Interpretativa la Recomandarea Speciala IX.

Masuri de implementare: Considerații Generale

Limite in sistemul de declarare

6. Intr-un sistem de declarare, obligația de a întocmi declarații scrise ia naștere dacă persoana transporta numerar sau titluri de valoare la purtător care depășesc limita prestabilită. Deși Nota Interpretativă la Recomandarea Specială IX stabilește o limită maximă de 15000 EURO/USD, este cunoscut faptul că multe țări au decis să adopte limite mai mici decât acest prag.

Capacități tehnice

7. Țările sunt totodată încurajate să dezvolte experiențe tehnice specifice pentru sporirea capacității lor de a detecta numerarul la frontieră. De exemplu, jurisdicțiile ar trebui să ia în considerare dezvoltarea de mecanisme pentru detectarea numerarului din bagaje sau încărcături, prin folosirea de unități canine care sunt antrenate special în vederea depistării numerarului, tehnologii cu raze X, scanere și alte echipamente sofisticate. Toate mecanismele dezvoltate ar trebui utilizate pe baza de risc și pe baza de informații, avându-se în vedere volumul mișcărilor peste frontieră. În acest sens, jurisdicțiile trebuie să se asigure de faptul că sistemele lor de raportare a mișcărilor de numerar peste frontieră sunt susținute cu resurse și finanțate corespunzător.

Bancnotele de Valoare Mare

8. Țările ar trebui să acorde atenție eliminării bancnotelor de valoare mare. Aceste bancnote pot fi folosite de către cei care transportă fraudulos numerarul peste frontieră în vederea reducerii substanțiale a mărimii fizice a transporturilor de numerar și, implicit, să îngreuneze în mod semnificativ activitățile de detectare.

Alte forme de numerar

9. Țările ar trebui să aplice Recomandarea Specială IX și Nota Interpretativă transporturilor peste frontieră de numerar și titluri de valoare la purtător. În plus, țările sunt încurajate să ia în considerare aplicarea acestor măsuri și altor forme de numerar și titluri de valoare la purtător care mențin anonimitatea celui ce le deține, plătitor sau plătit.

Detectarea Curierilor de Numerar

10. În vederea dezvoltării măsurilor de detectare a transporturilor fizice de numerar și titluri negociabile la purtător peste frontieră, în scopul finanțării terorismului și spălării banilor, este de o importanță critică aplicarea de către țări a unor operațiuni de interdicere a acestui tip de activitate infracțională. Țările ar trebui să dezvolte proceduri efective și fezabile pentru detectarea, oprirea sau restrângerea, și unde este cazul, confiscarea acestui numerar sau a titlurilor negociabile la purtător. Țările sunt încurajate să coordoneze aceste operațiuni cu toate agențiile

relevante de aplicare a legii¹ si, unde este cazul, transportatorii comerciali maritimi/aerieni. Autoritatile de aplicare a legii ar trebui sa contacteze personalul liniilor aeriene pentru a discuta cooperarea lor si asistenta, înainte de a începe operațiunile de interzicere a numerarului. De exemplu, agenții liniilor aeriene ar trebui sa fie solicitați sa raporteze comportamentul suspect al pasagerilor cu ocazia check-in-ului, si când este cazul, sa fie capabili sa coopereze cu autoritatile de aplicare a legii in ceea ce privește investigarea cazurilor privind curierii de numerar.

11. Tarile sunt încurajate sa-si bazeze eforturile de detectare pe informații si analize, împreuna cu evaluări privind riscul si amenințarea. Autoritatile trebuie mai întâi sa identifice rutele de calatorie, zborurile, navele si metodele de ascundere care sunt considerate de risc ridicat datorita legăturilor posibile cunoscute cu finanțarea terorismului sau alte miscari financiare ilicite. Pasagerii care prezintă risc ridicat ar trebui apoi identificați. Folosirea „metodei de întocmire a profilului” sau detectare a pasagerilor in vederea examinării pe baza de rasa, religie sau etnicitate ar trebui interzise strict. Metodele de detecție ar trebui axate pe rute de tranzit, destinații si tari sursa cheie, iar autoritatile din aceste tari ar trebui sa-si coordoneze activitatile, informațiile si datele pe care le dețin in legătura cu transportatorii si persoanele vizate. La detectarea persoanelor, numele ar trebui verificate in diferite liste cu persoane teroriste elaborate de ONU sau alte jurisdicții, precum si in baze de date ale agențiilor de aplicare a legii, in conformitate cu legile naționale privind protecția datelor. Accesul la rapoartele informative, analizele privind indisponibilizarile si datele istorice, atât naționale cat si internaționale, este esențial pentru identificarea evoluțiilor metodelor folosite de curierii de numerar. Aceasta informație ar trebui diseminata in timp util intre tari.

Identificarea Curierilor de Numerar

12. Tarile sunt încurajate sa instaleze sisteme de verificare a pasagerilor pentru analiza comportamentului, aparentei si comunicațiilor (verbale si non-verbale) a potențialilor curieri de numerar. Autoritatile ar trebui sa observe anomalii de comportament. O parte integrala a procesului de verificare consta in interviuarea pasagerilor care necesita verificări suplimentare. Autoritatile ar trebui sa elaboreze un set de intrebari de baza, înainte de a intervieva subiectul. O lista cu indicatori importanți, care sa sprijine detectarea curierilor de numerar, este disponibila autoritatilor corespunzătoare prin intermediul canalelor FATF.

Colectarea de date

13. Majoritatea verificărilor, detectărilor si indisponibilizarilor rezulta dintr-un proces inițial de „revizuire a documentelor”. Atunci când efectuează interviurile, constituie o buna practica analiza documentației de identitate si calatorie,

¹ In multe tari, autoritatile vamale nu sunt considerate agenții de aplicare a legii si astfel ele nu dețin suportul, pregătirea sau autoritatea de a întreprinde operațiuni de aplicare a legii.

documente ce cuprind: pașaportul, viza, biletul de calatorie si declarația sau documentația de dezvăluire a suspiciunilor.

14. Când se descoperă numerar în urma examinării încarcatului, constituie o bună practică asigurarea ca unele sau toate documentele de transport aferente sunt disponibile pentru verificare: manifestul, nota aeriană, declarația de export a expeditorului și factura/ packing list.

Reținerea/Confiscarea numerarului

15. Atunci când se da o declarație sau dezvăluire falsă, sau atunci când există motive temeinice de suspiciune privind spălarea banilor sau finanțarea terorismului, țările sunt încurajate să ia în considerare inversarea sarcinii probei pentru persoanele care transportă numerar sau a titluri negociabile la purtător peste frontieră, cu privire la legitimitatea acestui numerar sau a titlurilor negociabile la purtător. Astfel, în aceste circumstanțe, dacă o persoană nu poate să demonstreze legitimitatea originii, sau a destinației, numerarului sau a titlurilor negociabile la purtător, acele fonduri pot fi oprite sau reținute. Țările trebuie să aibă în vedere confiscarea numerarului sau a titlurilor negociabile la purtător fără să existe o condamnare penală în acest sens, într-o manieră corespunzătoare prevederilor Recomandării FATF Nr. 3.

Verificările

16. Țările ar trebui să ia în considerare stabilirea unor proceduri de efectuare a verificărilor amănunțite a pasagerilor, vehiculelor, încarcatului, etc. atunci când se suspectează că numerar sau titluri negociabile la purtător pot fi declarate în mod fals sau nu se declară sau că acestea au legătură cu finanțarea terorismului sau spălarea banilor. Dacă este posibil, verificările ar trebui efectuate de către cel puțin două persoane. Așa cum s-a menționat mai înainte, echipamente cu raze x, scanere și unități canine care sunt pregătite special să detecteze numerarul ar trebui folosite la o scară maxim posibil. Atunci când sunt descoperite numerar sau titluri negociabile la purtător suspecte, bagajul/încarcatul ar trebui să fie păstrate intacte, împreună cu numerarul sau titlurile negociabile la purtător, astfel încât să fie făcute fotografii ce pot fi folosite ca probe.
17. Atunci când fac verificări în legătură cu numerar despre care s-a dat o declarație falsă sau care nu s-a declarat, sau care poate avea legătură cu finanțarea terorismului sau spălarea de bani, constituie o bună practică acordarea unei atenții speciale posibilității de folosire a monezii false. Caracteristicile criminalistice unice ale monezilor falsificate pot fi de valoare pentru investigatorii care încearcă să rupă rețelele teroriste sau infracționale. În unele cazuri, falsificatorii își angajează proprii contrabandiști sau alte rețele de contrabandă deja stabilite, în vederea aducerii la îndeplinire a activității transfrontaliere. Unele țări au stabilit mecanisme pentru detectarea numerarului falsificat. De exemplu, atunci când întâlnesc numerar SUA suspect, autoritățile ar trebui să verifice aceste bancnote folosind Pagina de Internet privind Căutarea Bancnotelor Contrafăcute a Serviciului Secret American (www.usdollars.usss.gov) sau site-ul Băncii Central

Europene (www.eur.ecb.int/en/section/recog.html) , in cazul bancnotelor de EURO.

18. Totodată, constituie o buna practica examinarea îndeaproape a numerarului pentru a stabili daca „urme de taiere” sau alte semne externe ce pot face legătura cu anumiți indivizi sau comercianți de numerar sunt prezente. Astfel de informații ar trebui diseminate între agențiile naționale de aplicare a legii dar si comunitatii internaționale, când este cazul.
19. Autoritatile vamale si alte autoritati de aplicare a legii sunt încurajate sa lucreze cu organele judiciare si de urmărire penala pentru stabilirea unor ghiduri, in vederea opririi sau reținerii numerarului si titlurilor negociabile la purtător si arestarea/urmărirea penala a indivizilor, in cazurile privind declarații false sau nedeclararea numerarului ori a titlurilor negociabile la purtător, sau unde exista suspiciuni ca numerarul sau titlurile negociabile la purtător au legătura cu finanțarea terorismului sau spălarea banilor. Aceste ghiduri ar trebui sa abordeze si problema indivizilor care nu dau răspunsuri adevărate la întrebările adresate de ofiterii vamali sau care nu cooperează cu autoritatile pe parcursul procesului de verificare.

Cooperarea naționala si internaționala

20. Tarile sunt încurajate sa încheie acorduri de cooperare cu alte tari, care sa permită schimbul bilateral de informații in domeniul vamal, între autoritatile vamale si alte agenții cu atribuții in domeniul rapoartelor privind tranzitul transfrontalier, in domeniul opririi sau reținerii numerarului sau a titlurilor negociabile la purtător, si in domeniul indicatorilor importanți. Aceasta cooperare se poate întinde si asupra operațiunilor de livrare supravegheata sau asupra altor tehnici investigative, atunci când numerar sau titluri negociabile la purtător neinsotite sunt detectate la frontiera. Tarile sunt încurajate sa sporească capacitatile vamale si la frontiera, schimbul de informații si detectarea pasagerilor. Sporirea schimbului de informații între autoritatile vamale naționale si forțele de politie, si forțele de politie internaționale (precum Interpol sau Europol) este de asemenea încurajata. In cazurile in care tarile au o obligație de divulgare, ar trebui sa existe implementate sisteme care sa înregistreze informația colectata din declarații false sau suspecte, in scopul cooperării internaționale.
21. Tarile sunt totodată încurajate sa sporească cooperarea naționala in domeniul aplicarea legii, între autoritatile vamale, cele privind migrația si politie, pentru a răspunde detectărilor de numerar si de titluri negociabile la purtător, si pentru dezvoltarea de informații. FIU-urile au totodată un rol important in diseminarea acestui tip de informații, la nivel național. De exemplu, jurisdicțiile sunt încurajate sa asigure faptul ca declarațiile false/divulgările sunt raportate sau puse la dispoziție de către autoritatile competente desemnate, unitatilor de informații financiare.